

נושא:	פרוטוקול ישיבת ועדת איכות הסביבה 4/2021
נערך ביום:	23/2/2021
נוהל ע"י:	עילאי הרסגור-הנדין
שמות חברי הוועדה הנוכחים:	עילאי הרסגור-הנדין (יו"ר), עדי לוי סקופ, פנחס כהנא, אבי מוגרבי, איציק מנהיימר
שמות חברי הוועדה שלא נכחו:	דני הרוש, אורן וולשטיין
שמות מוזמנים שנכחו:	אורן תבור, שרית סלע, תמי קצבורג-נבנצל, גיא קריסטל, דודו אשכנזי, שלומית קיטרו, קרן שטרית באלי, איל בהק, אסף פרידור, אולי ברקן, אביאל קרמזיאן, שרונה לימן, יניב בלייכר
תפוצה:	משתתפים, רכזת ועדות העיריה, סגן מבקר העירייה

מהלך הדיון

עילאי הרסגור-הנדין: אני שמח לפתוח את ישיבת ועדת איכות הסביבה מספר 4 לגיבוש תוכנית אסטרטגית לטיפול בפסולת בעיר. הנושא היום הוא נושא כואב מאוד: פסולת העסקים בעיר. בעיר יש עסקים שונים ומגוונים, החל מעסקים קטנים, שהפסולת שלהם היא בעלת אופי דומה לפסולת ביתית, דרך עסקים הקשורים למזון ועד למפעלים ועסקים בקנה מידה גדול, למשל בית החולים או מפעל טבע. יש שם גם סיפור של שפכים.

שרית סלע: היום נדבר ספציפית על העסקים בעיר. עסק יכול להיות מספרה, מסעדה או אפילו חברת הייטק שמאכילה 1000 עובדים ביום. בסופו של דבר מאחורי כל עסק ישנם עובדים שמגיעים כל בוקר ושוהים בו, וכן ספקים שמגיעים ונותנים שירות ונוכחות, ותנועה מייצרת פסולת. אנחנו כעירייה מכירים את העסק על פי תשלומי הארנונה שלו והיתרי רישוי העסקים אבל לא מכירים את משמעות הפסולת של העסק, אלא אם כן יש אכיפה נגד עבירה כלשהי שהם מבצעים. המטרה היא להפחית את ייצור הפסולת בעסקים: בקליפורניה יש חברה שמייצרת פתרונות וכלים שנועדו להפחית פסולת ולהגדיל את שיעורי המחזור. הם ידועים בזכות תחרויות שהם עורכים ואחד הזוכים שלהם היה בית מלון שהצליח להפחית משמעותית את הפסולת האורגנית. אנחנו מעריכים שישנם כ-5500 עסקים בעיר מתוכם 500 באיזור התעשייה ו-5000 במרחב העירוני. יש הרבה עסקים קטנים פרטיים, למשל גני ילדים פרטיים, ויש לכך משמעות מבחינת הפסולת העסקית שמיוצרת בתוך העיר. אנחנו לא יודעים להגיד מה הפסולת שיוצאת מהעסקים והכל מתבסס על הערכה בלבד, מה שלא משחק לטובתנו. מספר העסקים בעיר משקף לנו תנועה שהיא חלקית מכיוון שביום יום מגיעים בסביבות 80,000 עובדים לעיר. יש מבקרים במרכזי הקניות ובשירותי הציבור, וכן ספקים ולקוחות שמגיעים והם מייצרים הרבה מאוד פסולת. מתוך זה עולה שרוב הפסולת בכפר סבא לא מיוצרת מתושבי כפר סבא. לתושבי כפר סבא חשוב לשמור על הסביבה. הם מתחברים להיבטים של חינוך והסברה שאנחנו פועלים לקדם לאורך השנים בעיר אבל צריך להבין שחלק גדול מתנועת האנשים בעיר היא של תושבי חוץ – אנשים שמגיעים למרכזי קניות ועובדים בעיר – והם אנשים שאין לנו אפשרות להשפיע עליהם. הם לא מחוברים לעיר ולא מרגישים שייכות אליה. 57% מהפסולת בעיר נוצרת מעסקים וזה נתון משמעותי. חלק מהעסקים, כמו טבע ושופרסל לוקחים אחריות לפסולת שלהם אבל המגור העסקי מטופל באופן לא שוויוני מבחינת פסולת, וזה מייצר תהליך שלא מוסדר ולא מבוקר. מבחינת המשמעותיות הכלכליות: אם יש פסולת מסוימת שמטפלים בה מספר קבלנים אז היעילות התפעולית שלה יותר נמוכה מאשר קבלן אחד שמפנה את הכל וכוח הקניה מול קבלן לעומת מול

הרשות נמוך. אם נבנה תהליך נכון אנחנו יכולים לייצר מצב שבו התהליך לא מוסיף עלויות, לא לעיר ולא לעסקים. יש לנו משאבים שמופנים לתהליך חינוך והסברה בקרב הקהילה אבל אין לנו חינוך והסברה שמופנה לעסקים. קיים פוטנציאל משמעותי להגדלת מחזור ביצירת קשר ישיר עם גורמים עסקיים ועובדים מקומיים. עסקים בעיר צריכים ויכולים להיות שותפים בעיצוב המרקם העירוני, ההשפעה שלהם על ניהול הפסולת היא גדולה וחשוב שנצליח להסדיר את נושא הפסולת באופן שמשרת את טובת העיר וגם את טובת העסקים.

עילאי הרסגור-הנדן: תודה על הסקירה המאוד מעניינת ומקיפה שפותחת נקודות למחשבה. נושא העסקים הוא נושא מעניין במבנה השלטון המקומי בישראל ובמודל ההכנסות של הרשות המקומית. מצד אחד העסקים משלמים ארנונה גבוהה יותר מתושבים ומצד שני אין להם זכות הצבעה בבחירות המקומיות למרות שהעסק שלהם נמצא בעיר שבה הם חיים את חייהם יום. עסקים רבים מפנים את הפסולת בעצמם ואין להם את השירות הזה בעיר. יש כאן עיוות גדול. נושא שני הוא נושא טיפול בפסולת, לא רק במובן של יעילות אלא גם לאן הפסולת הזו מגיעה בסופו של דבר. אנחנו משתדלים לשלוט בפסולת שאנחנו מפנים על ידי הקבלנים שלנו ואנחנו עושים בדיקות שאכן הגענו לאתרים מסודרים. אבל כשעסקים מפנים בעצמם אנחנו לא יודעים לאן היא מגיעה ויכול להיות שפסולת שמקורה בכפר סבא מושלכת במקומות לא מוסדרים וברגע שניקה אחריות על הפסולת ניקח אותה למקומות הנכונים. אנחנו רוצים לקחת אחריות על כל מה שקורה בעיר אפילו אם זה לא מוגדר במסגרת החוק.

איציק מנהיימר: לגבי למה שאמרה שרית, לא הבנתי מה העקרונות המוצעים על ידי הצוות המקצועי. בעל העסק צריך לקבל רישיון עסק מהעירייה. החוקים של עיריית כפר סבא לא יכולים לסתור את חוקי מדינת ישראל. אנחנו צריכים לקבוע עקרונות שאנחנו צריכים לעמוד בהם כדי להיות אפקטיביים מול העסקים האלה. מה היכולות וההגבלות שלנו כעיר?

שרית סלע: למען הסר ספק, הדברים שאנחנו מדברים עליהם פה הם לא בניגוד לחוקי המדינה. אם אני מגדירה חוק פסולת עודפת לעסקים חשוב להגיד שגם התוכנית וגם ההצעות הועברו למשרד להגנת הסביבה שמברך על היוזמה ותומך. וגם אגף אסטרטגיה שלהם שמח שיש עיריות שלוקחות פרויקטים כאלה. הדברים פה דורשים דיון ולכן אנחנו פה. לאחר שיהיו פה החלטות לגזור את הפעולות זה קל. מהסתכלות שלנו על העולם צריך לשאוב השראה ולא להישאר עם מה שמכירים.

שרונה לימן: למה לעסקים בעיר אין פחים אורגניים? למשל בשוק, ששם הפסולת האורגנית רבה מאוד וניתן להפריד אותה מפחים אחרים. על הקרפ הצרפתי שמים צנצנות גדולות של נוטלה, והפח רחוק להם.

עדי לוי סקופ: אנחנו כרשות צריכים לשאול את עצמנו מה עם הנוחות של העסקים ומה העלויות הכספיות הכרוכות לביצוע הדרישות שלנו. על העסקים מוטלת אין סוף רגולציה לדרישות ומיסוי. אם בעלי עסק עושים שימוש במוצרים מסוימים ואני רוצה שהם ילכו למחזור ואין פח מסוים, עלינו לאפשר להם לזרוק בצורה נוחה את הפסולת למקום המתאים, אחרת זה לא יתקיים. לא היינו רוצים לפגוע בעסקים.

איל בהק: אתמול השתתפתי במצגת של נציגי איכות הסביבה בכלל בארץ. אני רוצה להגיד שהגיעו מהרבה רשויות שממש מסתכלות על כפר סבא בקנאה.

עילאי הרסגור-הנדן: אנחנו עושים השתלמויות בנושא גינון בר קיימא. באים אלינו מרשויות בכל הארץ. יש הרבה גורמים שרוצים ללמוד מאיתנו בנושא הזה.

שרית סלע: גם בהקשר של פסולת אנחנו עושים מפגשים ממוקדים כל פעם בנושא אחר.

אביאל קרמזיאן: רציתי להעלות את עלויות הטיפול של יצרן הפסולת. האם יש חוק עזר בכדי לבצע זאת? האם אנחנו נדרשים לבצע עוד חוץ מהתוכנית האסטרטגית שהוציא המשרד להגנת הסביבה? בנוסף ראיתי את המודל של עיריית תל אביב על דרכי הפעולה שלהם ואשמח לדעת איך זה יתבצע כאן.

עילאי הרסגור-הנדן: התוכנית של המשרד להגנת הסביבה הוצגה. יש בה אלמנטים טובים לנו. יש שינויים תכופים בגלל השינויים הפרסונליים בזהות השרים. אין קו שאפשר להמשיך לאורך שנים

כי כל פעם משתנה שר. כמובן שיהיה קשר הדוק עם התוכנית של המשרד להגנת להסיבה. אנחנו שואפים להשפיע על מה שקורה בארץ בכל הקשור לנושאים הסביבתיים.

שרית סלע: אני רוצה להראות כמה דוגמאות שעולות בתוכנית האסטרטגית ולהזכיר שכל הפרויקטים לא דורשים עלויות נוספות. הם ממומנים על ידי חיסכון בעלויות הטיפול בפסולת. אז ההמלצות הן יצירת מנגנון איסוף ישיר מעסקי המזון בעיר – מסעדות, בתי קפה, מרכולים – בעיקר פסולת אורגנית. הם צריכים לשלם על כמויות הפסולת וצריך לפקח על איכות ההפרדה. את מה שאנחנו מייצרים אנחנו יכולים להחזיר לגינות הקהילתיות ולייצר מעגל שלם של כלכלה מעגלית. דבר נוסף הוא הצלת המזון. יש גם את נושא האיסוף של כל מיני דברים שזורקים על ידי גופים גדולים. הרווח הוא עבור הקהילה. לגבי כלים חד פעמיים, יש לעודד שימוש בכלים רב פעמיים, זה יביא גם לחיסכון כספי של העלויות לעסקים.

עילאי הרסגור-הנדן: קיבלנו פניות של תושבים לגבי מהלך של שימוש בכלים חד פעמיים. בעסקים היו רעיונות יפים כמו פסטיבל הבירה לפני הקורונה. מכרו לאנשים את הכוסות הרב פעמיות והיו תגובות טובות. אנחנו רוצים להפוך את זה לקבוע וללכת על מהלך עירוני משמעותי.

שרית סלע: עוד פרויקט שאנחנו מדברים עליו הוא פורום עסקים ירוקים. לא רק להכיר את העסקים דרך רישוי עסקים אלא להוביל דיאלוג וקידום אג'נדה משותפת. לא מעט עסקים ירצו לשתף איתנו פעולה. כולנו שותפים למהלכים ויש פה אינטרסים משותפים. בהיבט של הפיקוח יש להגביר את הפיקוח מול הגורמים המלכלכים וגם אלה שהם לא תושבי העיר ורק אורחים. חייבים להציג נראות בשטח.

דודי אשכנזי: הסברה וחינוך הם הכלים המשמעותיים בליווי הפיקוח. אפשר לתת פידבק חיובי לעסקים כדי לעודד אותם. אני חושב שהייתי מגייס את הנוער שעדיין לא חזר למסגרת הלימודים למשימה הזו. מציע לשבת עם מערכת החינוך ולחשוב על דרכי הפעולה מול העסקים ודרכי ההסברה בתחום הזה.

עילאי הרסגור-הנדן: אני חושב שהרעיון שלך הוא טוב ולא דווקא קשור לתוכנית האסטרטגית לפסולת שהיא תוכנית לטווח ארוך.

פנחס כהנא: אם אנחנו רוצים להצליח יש לעשות חשיבה כלכלית קודם לכן. בעל עסק עושה את החשיבה הכלכלית שלו ולא חשיבה לאומית או גלובלית.

עילאי הרסגור-הנדן: אני רוצה לסכם את הדיון. התוכנית האסטרטגית מדברת על שנים קדימה. יש לנו לא מעט אתגרים לא פשוטים. אנחנו צריכים להיות יעילים ולדעת להשתמש במשאבים שלרשותנו. אני חייב להתייחס לאסון הזפת בחופים שחווינו. אני רוצה להודות לכל המתנדבים שהגיעו ועזרו לניקוי החופים מזפת. זאת ממש עבודת נמלים. המתנדבים עשו עבודה יוצאת דופן והפגינו רוח אזרחית למען שמירת הטבע והסביבה שלנו. המהלך שאנחנו עושים הוא מהלך עולמי. נעשה הכל לצמצום הפסולת. תודה לשרית ולצוות על העבודה המופלאה הזו.

עילאי הרסגור-הנדן
סגן ראש עיריית כפר-סבא

חתימת יו"ר הועדה